

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проекту Закону України «Про внесення змін до статті 93 Регламенту Верховної Ради України щодо обов'язкової оцінки відповідності законопроекту Конституції України при попередньому розгляді законопроекту»

1. Обґрунтування необхідності прийняття законопроекту

Конституція України має найвищу юридичну силу, а закони та інші нормативно-правові акти повинні прийматися на її основі та відповідати їй. У зв'язку з цим відповідність законопроекту Конституції України є базовим критерієм допустимості його подальшого парламентського розгляду та прийняття.

Чинна редакція статті 93 Регламенту Верховної Ради України передбачає направлення кожного законопроекту до комітету, до предмета відання якого належать питання конституційного права, для проведення оцінки його відповідності Конституції України на стадії попереднього розгляду, однак проведення такої оцінки не є обов'язковим етапом підготовки законопроекту.

На практиці питання конституційності законопроектів регулярно виникає вже на більш пізніх стадіях законодавчої процедури, що зменшує можливості для усунення відповідних недоліків та зумовлює затрату значного ресурсу парламенту. Свідченням такого явища є те, що більшість висновків Головного юридичного управління Апарату Верховної Ради України, які надаються вже на стадії підготовки законопроекту до II читання, містять окремий розділ щодо невідповідності положень законопроекту Конституції України. Це підкреслює системний характер відповідної проблематики та необхідність здійснення обов'язкової, оцінки законопроекту на відповідність Основному Закону на більш ранній стадії законотворення.

Крім того, відповідно до пункту 1 частини другої статті 94 Регламенту Верховної Ради України висновок комітету, до предмета відання якого належать питання конституційного права, про те, що законопроект суперечить положенням Конституції України є підставою для його повернення суб'єкту права законодавчої ініціативи без включення до порядку денного сесії та розгляду на пленарному засіданні. Отже, конституційність є базовим критерієм для можливості прийняття законопроекту, який має верифікуватися одразу після його реєстрації.

За відсутності обов'язкової оцінки відповідності законопроекту Конституції України на етапі попереднього розгляду Верховна Рада України, її комітети та Апарат Верховної Ради України змушені витратити додаткові організаційні, часові та експертні ресурси на опрацювання законодавчих ініціатив, які вже на початковому етапі можуть містити очевидні або істотні порушення норм Конституції. Такий підхід не відповідає завданню забезпечення

ефективності законодавчого процесу, правової визначеності та внутрішньої узгодженості законодавства.

Визначення оцінки відповідності законопроекту Конституції України при його попередньому розгляді обов'язковою стадією законодавчого процесу сприятиме:

- підвищенню якості проектів законів, що розглядаються Верховною Радою України;
- забезпеченню більш послідовного дотримання конституційних засад під час законотворчої діяльності;
- зменшенню навантаження на Верховну Раду України, її органи та Апарат Верховної Ради України під час підготовки законопроектів.

2. Мета і завдання законопроекту

Метою законопроекту є вдосконалення правового регулювання процедури попереднього розгляду законопроектів через обов'язковість оцінки законопроектів на відповідність нормам Конституції України, що зумовить:

- підвищення якості проектів законів, що розглядаються Верховною Радою України;
- забезпечення більш послідовного дотримання конституційних засад під час законотворчої діяльності;
- зменшення навантаження на Верховну Раду України, її органи та Апарат Верховної Ради України під час підготовки законопроектів.

3. Загальна характеристика й основні положення законопроекту

Даним законопроектом пропонується внести зміни до частин першої та третьої статті 93 Регламенту Верховної Ради України, якими запропоновано:

- у частині першій статті 93 Регламенту Верховної Ради України передбачити, що кожен законопроект, проект іншого акта після його реєстрації не пізніш як у п'ятиденний строк направляється у комітет, до предмета відання якого належать питання конституційного права, для проведення оцінки його відповідності Конституції України;
- у частині третій статті 93 Регламенту Верховної Ради України встановити, що до висновку головного комітету додаються, серед інших, і висновки комітету, до предмета відання якого належать питання конституційного права, які мають бути подані до головного комітету у 21-денний строк з дня отримання законопроекту, проекту іншого акта для надання висновку.

4. Стан нормативно-правової бази в даній сфері правового регулювання

Нормативно-правовою базою у цій сфері правового регулювання є Конституція України та Регламент Верховної Ради України.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація положень цього законопроекту не потребує додаткових видатків із Державного бюджету України.

6. Прогноз соціально-економічних та інших наслідків прийняття законопроекту

Прийняття цього законопроекту сприятиме:

- підвищенню якості проектів законів, що розглядаються Верховною Радою України;
- забезпеченню більш послідовного дотримання конституційних засад під час законотворчої діяльності;
- зменшенню навантаження на Верховну Раду України, її органи та Апарат Верховної Ради України під час підготовки законопроектів.

Народні депутати України

Сергій ДЕМЧЕНКО та інші

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
Підписувач: Демченко Сергій Олександрович
Сертифікат: 3FAA9288358EC003040000002B1F2F00B450DC00
Дійсний до: 05.12.2026 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
244д9/1-2026/70526 від 02.04.2026

2186107